

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum Concionum

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Pars Prima. Ibant cum illo discipuli ejus, & turba copiosa.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

Asconitite, & cum Apollolis innumeram tur-
bam Chaillo adirete videbitis : Et ibi cum
Egredietur. & turba copiosa. An pio obti-
nendo aliquo favore, vel ut ejus fierent discipuli
filiique veram acceptarent, eum sunt secuti?
Dionysius-Carthasianus opinatur, eos motos
essentia, ut miracula, quae quotidie patrabat,
viderent, et adhuc ille : Quocirca crevit fama
magis, etiam Christi, ita quod frequenter multa
milia comitabantur eum. Et diversis secum perge-
bant, maxima tamen confuebant ad eum propter
incomparabilem excellentiam, atque frequentiam
ejus in faciendis miraculis. Et dum ego de curio-
sitate diluero, vos curiositate devota cum atten-
tione, & silentio me audite.

PARS PRIMA.

Ibat eam illo discipuli ejus, & turba
copiosa.

1. Duo genera curiositatum repetiuntur,
prima desiderabat, & diligenter res oc-
cultas, & dignas scitu, quaeque proprium statum
concernunt, scire flagrat; haec est bona & la-
dabili, vocaturque à Divo Thoma studiositas studio
sui est cupidus cognoscendi ea, quae ad animum nu-
trandum libenter, & ordinabiliter pertinent.
Secunda est desiderium inordinatum sciendi illa,
quae ad nos non pertinent, & specialiter secreta,
atque facta alterius, & haec vituperanda ac fugi-
enda, ut monet Ecclesiasticus: Insuper vacuis re-
bus non scrutari multipliciter, & in pluribus ejus
operibus non aris curiosus. Sanctus Anselmus sic
eam definit. Est studium per scrutandi ea, quae scire
nulla est utilitas. Et Hugo Cardinalis: Est super-
flua indagatio ad se non pertinentium. Hanc distin-
ctiorem tradidit Sanctus Pater Augustinus: Di-
stinctio est curiositas, quod quamvis uterque a-
gatur magna cupiditate noscendi. Curiosus tamen ea
curiositate requirit, quae nihil aliud ad se attinent. Et
S. Bernardus. Sunt qui scire volunt eo sine tantum,
ut sciant, & turpis curiositas est, & sunt, qui scire
volunt ut sciantur ipsi, & turpis vanitas est. Et sunt
quosdam, qui scire volunt ut scientiam suam vendant
propter pecuniam, pro honoribus, & turpis questus est,
et sunt quoque, qui scire volunt, ut adfuerint, &
claritas est, haec ultima tara est in hominibus,
sicut priores laus frequenter; hoc sensu Aristote-
lem de ille credo: Omnis homo natura scire deside-
rat. Nullam passionem in corde humano magis
dominari putem, quam curiositatem, Hanc nul-

lus subigere potest, qualibet alia potest in star-
accedens separari, sed haec cum sit nobis facta prop-
ria, instat proprietatis juxta Logicos omni soli,
& semper convenit. Huc spectat ille videtur Seneca
dicens: Curiosum nobis natura ingenium dedit. Lib. de
& artificii, & palehitudinis sua conjicia, spectatores beata vid.
nos tantis rerum spectaculis genuit, perditura fru-
ctum sui, si tam magna, tam clara, tam subtiliter
dedit, tam nitida, & non uno genere forma soluta
dum ostenderet; natura dum spectatores, & admi-
ratores suarum actionum mirandarum desiderat,
dedit ingenium curiosum, quod videre deside-
rat, alias fractus diligentiarum, & artificio-
rum se perdidisse crederet. Imo Deus cordi-
bus nostris laudabilem, & virtuosam curio-
sitate caelestium indidit; sed nos illam negli-
gentes ad inferiorum indagacionem, ex quibus
nulla resultat utilitas convertimur. Audiamus
doctrinam Laurentii Justiniani Patriar-
chae Veneti: Factus est homo, ut caelestia consequa-
tur, invisibilia concupiscat, & majora quaeat. Lib. de
impellitur igitur à natura, ut summum videre op-
petat bonum, inferiora ideo tanta cum aviditate
perlustrat, ut si quid in illis summi boni vestigium
est, percunctando reperiat. Reverta humana curio-
sitas nimis magna est. Non satiatur oculus visis, nec
auris implentur auditu. Et ego jurem, non esse
creaturam in qua non debeat curiositas.

3. In empyreum sublevemur, & Lucife-
rum creaturam nobilissimam, quam manus divi-
na creavit, consideremus. Sacri Doctores causam
inquirunt, quodnam fuerit delictum Luciferi, ut
inverteretur tota curia caelestis, & ipse ab illa ve-
let indignus à sancto Michael ejectione? A Dio-
nylio Cathusano multis assignari causas scio,
inter quas primatum tenet superbia. Voluit quippe
Angelus praesse, non solum secundum quod Deus in-
stituit, qui eum omnibus praetulit, scilicet, ut eis pra-
eset sub Deo, ita quod ipse Deo subesset, & ceteris ad
Dei honorem praesisset, sed voluit habere separa-
ac proprium principatum, ita quod sibi subessent,
tanquam supremo cuidam ad ipsum in omnibus a-
gendis, tanquam ad regulam recurrendo, eo quod sa-
pienior, ac sublimior esset. Sed D. Bernardus in hoc
facto actum maximae curiositatis notavit primo,
dum indirecte actu voluntatis similis Deo esse
voluit Super solum Dei exaltabo solum meum, & Isa. 14.
similis ero altissimo. Secundo dum actus intellectus
antececederet curiositate ductus illos terminos,
& gradus investigavit, ad quos eum effrecati
appetitus, & inordinata desideria portabant. Per
curiositatem à veritate cecidit, quia prius spectavit
curiose,

Lib. de
Triumpho
c. 18.
Ecl. 1.
In c. 14.
Isa. ar. 31.
De grad.
humilitate

Curiositas

curiosus quod affluvit illi, ait Bernardus. Sed nolim ut curiositate nostra ad tantam sublimitatem evehamur, sed dum idem nobis evenit, quod Lucifero ad nostra deprimamur volo.

4. In pueritia ubi necdum micant signa prudentiae nec germina rationis procedunt, jam arbor curiositatis crevisse videtur, quidam puer in tenera aetate Divo Bernardo consignatus fuit, ut ab eo instrueretur in virtutibus, & educaretur in statu religioso, Sanctus omnem diligentiam spondens, ut gradus perfectionis acquireret, eum acceptavit; primis diebus illum probare voluit, ut eum periceret, duabus patinis aviculam vivam impoluit, eaque puero tradidit ad cellam deportandas, stricte interim precipiens, ne ullo modo eas discooperiat; haec verba ferrum fuerunt, quae petram, appetitus percutientes, flammam curiositatis accenderunt, a sancto abiit, atque in via sic secum discutebat: repetito mandato mihi imposuit magister meus, ne scutellam discooperiam, quis divinare possit quid sub iis lateat, ac tantum piaculum sit superiorem scutellam amovere? sed cave, nam ne castangas tibi est interdictionem: quid aliud latere potest quam ferulum? & si hoc sit, suscipit quod animus mihi sit, quo stimulis gulas resistam, sed audite videor aliquid se movere. O Deus? & quid sit hoc? si pater me non videret, apertem, nullum est periculum, nescio quid agam, & quid ager si scutellas detexero? & si viderit, non nisi ferulae subijciat, & dum non amplius possit resistere impulsibus curiositatis, scutellas detexit, & avicula subito avolvavit, non multo post supervenit S. Bernardus, qui totius quod contigerat certior factus in stuporem est actus, in puero adeo juvene tantam curiositatem regnare, eum dimisit ad domum patris, ob curiositatem cum iudicis servitio Dei ineptum.

5. Quanto magis crescit aetas, eò plus augetur curiositas; postquam aeternus Creator grandem machinam caeli formavit, cum ornamentis solis, lunae, stellatum, planetarum, postquam fundasset terram, congregasset aquas, produxisset pisces, aves, herbas, plantas, flores, ferasque sylvestres, tres divinae personae producere hominem, ut horum omnium absolutus esset dominus decreverunt; jam scitis ad constitutionem hominis duas partes essentialis materiam, & formam, corpus, & animam intervenisse, *Fecit Deus hominem de limo terrae, & inspiravit in faciem eius spiraculum vitae, & factus est homo in animam viventem.* En partem corpoream, & spirituales; hic ordinem, & prioritatem partium formatam observare

debemus, primo format corpus, deum creaturam, si haec sine comparatione sit nobilior, dignior, cur Deus non dat illi praecedentiam, merito cum lex mandet, digniora esse praeponenda; & si corpus vellet coaequare cum anima, haec aliquam causam haberet ratione saltem prioritatis, nam lege determinante, dignitas ubi est major, prioritas temporis non attenditur, ingeniosè respondet Procop. Gazzeus animam si certitè ante formationem corporis Adami, tunc vidisset formari manus, & interrogasset curiosus, in quem finem serviret manus, cur haberet tot digitos, & non plures, cur duae manus, & non duo capita, & sic discutendo de singulis membris cum maxima curiositate officia eorum interrogasset. Hinc Deus primo voluit formare corpus, deum animam creando insinuare, & infundendo creare. *Nec Deus (ait Procop.) animam prius ante formationem corporis creat, videlicet ne sitis Curiam, qua fiebant in spectrix. Clarius id alius expressit: Ideo non ante haec omnia ex nihilo eam creavit, ut in spectrix eorum, quia eam curiam esse non desiderat.*

6. Et quia loquimur de curiositate, nil scitome ut curiosum a vobis intelligendum, in his dubii resolutionem figurarem. Ex paradiso quatuor fluvios scaturisse legitur. Philon, qui exivit, fuit totam terram Egipti, Gyon, qui currit per Aethiopiā, Tygris, qui irrigat totam Armeniam majorem, Euphrates, qui uno brachio Mesopotamiam, & altero Babyloisiam inundat. Nunc mea curiositas prodit, cur incolae illarum Regionum non navigant vel teodunt contra fluxum horum fluminum, ut sic ad paradysum restrem locum adeo delicosum pertingerent. *Quid Deus esse Theodoroto curiositatem hominum praevideat, ex qua ducibus his fluvios hoc attendent, hinc ut mortificaret eorum curiositatem, voluit nominatos fluvios per creatas subterraneos secutire, & postea e visceribus terrae effluere. Hoc equidem non frustra omnium Deus, ita dispensavit, sed ut amputaret superfluum hominum curiositatem.*

7. Ex scriptoribus profanis hunc defectum esse insertum, & inveteratum in cordibus hominum deduci potest, ut refert Plutarchus, quidam Aegyptius, dum nescio quid sub palatio occultatum gestaret, ab amico rogatus, prout dicitur, respondit: *Ideo velatum est ut sciretur.* Eudoxius Philosophus Sapius, se velle conabari, inquit Pyraustae, ut ad Sphaeram solis attingere posset, originem ejus splendorum observaretur. Seneca

Seneca de quodam Canio Junio, narrat, eum libenter mori voluisse, ut non anima esset immortalis cognoscere posset, & non in instanti separationis a corpore posset scire an esset separata. Rex Antigonus per castra exercitus transfugas, fene cupiens, quid ageret Antagoras Poeta, eius tentationum adivit, & videns quod cogueret plices, dixit putasse quod Homerus plices vocaret, gesta Agamemnonis scribendo? Prudentibus respondit vates, & tu credis Agamemnonem in castris agere tan curiosus indagasse, nam in exercitu coguerentur plices? nulla est res in mundo vel homine, quae successu temporis non deficiat, sed curiositas semper crescit, quod magis homo vitam producat, tanto magis curiositas juvenescit. De quodam fene decepto legitur, quod cum animam ageret audiens quosdam militantes, caput erecit, aures arrigendo, ut qui dicentem intelligeret, astantes putantes eum auxilium petere, quid desideraret interrogant. Quibus respondit, volebam audire, quid diceretis, & deum mori. Ideo quidam vates hunc defectum curiosus objiciens sic cecinit.

*Quidquid si ruri, quicquid sit in urbe requiris.
Et quid inops Coarus, quid Mida dives agat.
Quid tibi quisq; ferant aliena negotia rerum?
Aene magistratus Pamphile: nunquid spes?
Quis res alterius propriis indagat omissis.
Blandiri, aut nigro rodere dente cupit.*

8. An creditis Auditores e horum numero fuisse etiam mulieres, quae secuta sunt Salvatorem ob curiositatem, ut miracula ab eo patrata viderent, ego hoc non affirmo; sed id a sancto Luca Evangelista non specificari, sed eum tantum dicere: *ibant cum illo discipuli ejus, & turba copiosa.* Sed dato hoc non fuisse factum, ideo non dixim illas non esse curiosas. Quidam mercator Lusitanus ex India plurimas gemmas, raiasnes adamantes, rubinos, topazos, smaragdos, & similes uniones contulit, eas exposuit venales, & brevi tempore bono lucro illas vendidit. Solum smaragdi, vel quia non placuerunt, vel quia non erant perfecti, nullam emptorem habuerunt, audire quid fecerit, ut eos venderet? nonnullos se lectiores elegit, & deauratos Regibus misit rogans, ut si in publicum prodiret, hanc ei gratiam faceret, ut smaragdos in capillata gesseret, Regina id promissit, & sequenti die promissit. Hec Domicella Lusitanæ videntes

smaragdos, curiositate ducta scire cupierunt, quis illos donasset, vel unde eos habuisset, an in urbe reperirentur, ad mercatores miserunt, num illos haberent, & scientes apud illum mercatorem reperiri, non curantes pretium, vel expensas ex curiositate unico die omnes emerunt. Sed hae domicellae aliquatenus sunt excusabiles, vel quia accommodare se Reginae voluerunt, vel quia erant juvenes, earumque forma illum ornatum postulabat. Qui diceret si etiam mulieres grandævæ, quae aptiores potius sunt dare consilium, quam illud a speculo recipere, in hoc defectu esse sint?

9. Sara uxor Abrahæ erat ætatis prope octo. Sic Genesis: vel ut scribit doctissimus Abulenosis, erant ambo senes, Abraham centum, Sara nonaginta annos numerabat. Dum sanctus Patriarcha Sole calentissimo ad portam æcis hauriendi gratia sederet, tres Angelos a longe, quos peregrinos putavit, venire conspexit, & quia erat hospitalis, illis obviam processit, rogavitque ne producerent iter, sed domi suæ divertent, lassaque membra recrearent, se omni charitate excepturum, *Confortate cor vestrum, pisco transibitis, indicet enim dechnastis ad, servum vestrum.* Acceptarunt invitationem, & apud eum manserunt, Abraham totus latus domum intrat, servis imperat, Saram applicat cibus præparandis, & hospitibus tractandis: Sara nonnullas pastas conficit, servi vitulum tenerrimum, & pinguisimum mactant, Abraham mensam instruit, lac & butyrum affert, convivæ mensam adeunt, ab Abrahamo sub arbore extra tabernaculum non procul a domo inlruam, hilariter epulantur; prandio finita, Angeli ob charitatem exhibitam humanissime gratias agerunt, eique dixerunt *Habebit filium Sara uxor tua.* Hic facit textus hanc fœminam auditis his verbis, dum se nonagenariâ considerat, censeretque impossibile se concipere posse, risisse affirmat. *Risit Sara,* hic quoddam dubium moveo, si Sara non erat præfens, sed negotiis occupabatur domesticis, quomodo promissas Angelicas audire potuit, ut moveretur ad risum, maxime cum sub meridiem infra arborem pranderent? dixerat enim Abraham; *Requiescite sub arbore.* O lester hic sumit occasionem laudandi modestiam Sarae, fœminæque docendi ut Saram, coram hospitibus non comparando imitetur, *Docet hic Sara fœminas honestatem, ut non se oculis hospitiu ingerant.* Ergo si abet, quomodo poterat audire, & si non audivit, quomodo risit? N. ubi fuerit

Gen. c. 18.

Abul. ibid. 491. col. 2. lib. 8.

Gen. c. 8.

Oleas. hic s. 177. c. 10.

licab
5

rit Sara oblectate, Post ostium tabernaculi; elan-
 culum retro ostium curiosa aures arcebat, ut
 omnes discursus perciperet, quid nemp dicebant
 hospites, quidque maritus responderet. Hinc O-
 leas ibi
 lea iter affirmat, non esse novum, quod videamus
 foeminam ita curiosam, cum curiositas iis fami-
 lior sit, quam virtus: Antiquum vitium femi-
 narum est, omnia velle audire, omnes velle videre
 ex latris. Hinc quidam moderatus saram inter-
 rogat Si in tabernaculo, qua mulierem decebant,
 sollicita curabas, quomodo audire prolem habitu-
 ram? & sibi ipsi respondet. Inspecit quidquid di-
 cat textus, nisi post ostium tabernaculi, sed cur
 post ostium quasi absconditur: sine dubio, ut ducta
 quadam curiositate, qua dicebantur perciperet. Et
 Lippomanus concludit: Curiosus auscultabat mu-
 lierum more curiosior.

10. In ipsis etiam bestis hic notabilis defe-
 ctus depræhenditur, & quis unquam hoc crede-
 ret? defecto auditoris, an audi veritatis, vel apud
 Scriptores legitur, qualiter venatores capiant fi-
 mias Indicas, quæ ibidem maxima copia reperit-
 untur: Istæ simiæ sunt adeo suspiciosa, ut de noctu
 in terra manere, & dormire nolint, sed altissi-
 mas arbores scandant, in earumq; ramis quietem
 capiunt, Venatores itaque, qui hanc earum pro-
 prietatem norunt, arborem in qua dormire so-
 lent, observant, Una igitur splendente ad illas
 arbores se conferunt, singuntq; se nescisse illas fi-
 mias in ramis quietere, Multa paria ocrearum
 profertunt, & omnibus excepto uno pari viscum
 interius afficiunt, & sedendo ocreas quidam in-
 ducit, & post aliquod temporis spatium ocreas
 exiit, & ocreas visco illinitas in terra arborem teli-
 quit, & retro dumetum se abscondit, simiæ quæ
 venatorum actiones omnes observarunt, descen-
 dunt, & curiositate ductæ omnia quæ viderunt
 imitantur, num ocreis bene incedatur, probant,
 illas in ducunt, & quia sunt visco illinita subito
 accurrunt venator, & dum nec fugere, nec ut boi-
 e subire possunt capiuntur? & curiositatem suam.
 Hunc alludens ille doctus hoc symbolū forma-
 vit, eiq; tale leuama adiecit: *Seipsum seducit.*

11. Verbo. Non inveniens creaturam sensi-
 bilem, in qua non regnat curiositas; & esto om-
 nes dedecet, tamen hominem qui se profertuit
 servum Christi, specialiter ita reddidit odiosum,
 ut si nil aliud esset, tamen quia eam summe pere-
 Filium Dei execratur, illum abominandum facit.
 Hoc deducere ex eo quod narrat sanctus Lucas,
 quo, iussu Pilati Salvator à ministris curiæ fuit
 ductus ad aulam Herodis, hic eo visio mirè est ex-

hilaratus, non solum quia dudum ejus colloqui-
 um appetit, sed & quia ex fama multa hereticæ
 ab eo gesta fuisse dederat, aliquod miraculum
 videre sperabat: Illi alloquitur, variis quærit, nec
 illum responsum refert, *Interrogabat eum multo
 sermonibus, at ille nihil ipsi respondebat, & tanta
 cum eo agebat, eique gratiam præstare conabat.*
 Si Christus affabilem omnibus etiam sibi non
 addidit præstitit, cur Herodi, qui erat perfoca
 illius, non responderet? forsitan quia parum ho-
 buit illum Herodem, qui crudeliter ter inno-
 centes pueros occidit, vel quia suum præcipue
 rem decollari fecit? alii dicunt, quod si Christus
 respondisset, propalasset suam sanctitatem, &
 innocentiam, & Herodes eum libenter à morte
 quam ille libenter ob redemptionem inimici
 subire voluit. Has esse bonas rationes, cur Chri-
 stus siluerit non nego; Sed Janfenius, Catho-
 licus ad meum propositum respondens: Chri-
 stum tacuisse, quia Herodes curiosa & invidia
 scire voluit. Voluit ergo demonstrare hoc si-
 lentio, quantum sibi displiceret curiositas, eum-
 que sic mortificare voluit. Hinc Janfenius: *Non
 merebatur videre aures divina, quia tantum ex
 curiositate signum quærebatur responsum: & Car-
 thufianus, nihil Iesus respondit, quia Herodes in-
 dignus fuit, eo quod ex curiositate fuerat motus.*

Noster Redemptor gloriosus etiam ululat-
 rexit, undique circa Jerusalem fama hoc divul-
 gavit, & ad aures Apostolorum detulit, omnesq;
 exhilaravit. Solutus Thomas fidem præbere non
 vult, in dō tonndæ ait, *Nisi videris, & tangeris, &
 mittam manum meam in locum: & tunc non
 credam.* Sapia humanata concaculum in quo
 erant discipuli, intrat, venit Iesus, & stetit in me-
 dio, Ad incredulum se venit, & digito cum vo-
 cat, manum ei portigit, ut plagas receditas me-
 lius tangere possit. Deinde dicit Thomæ, *Infer
 dignum tuum huc, pattem dextera, in que e-
 rat villos lateris, disto operiet ocreas, mitte manum
 tuam in lacus meum.* Sed si Christus voluisset
 credi à Thomas suam resurrectionem, cur verbis
 hoc et non inlinuat, aut cur ejus intellectum
 splendore gracie non illustrat? nonne sufficit
 dicere, accede dō infidelis, me bene inuere, vul-
 tum observa. hanc meam humanitatem con-
 templat, an non vides hæc vulnera, adhuc ma-
 dida sanguine? sine dubio ad hæc Thomas cre-
 didisset, quod exinde patet, quia sine tactu pla-
 garum, ad solam vocem magistri statim est con-
 vertus, & exclamavit, *Domine meus, & Domine*

Paulus
 Arefi de
 viuis. p. 2.
 lib. 6. im-
 pre 174. f.
 6. n. 8.
 D. Dion.
 Cart lib. 2
 de remed.
 tent. f. 601.
 col. 1. art. 9
 Tom. O
 pufe. infig-
 giora.

Cur ergo tanta diligentia curarum renovari vult, ac in ceteris & manibus velut latus transfodere. Respondit D. Joan. Chrysol. omittit: Considera dominum tuum clementiam, qualiter & pro una tantum offendit scilicet vulnera habentem. Et necesse est saltem non. sed tamen quia solus Thomas quod non magis hoc eum privavit Christus. Sed D. Chrysol. non aliam rationem, quam curiositatem addit, dum Thomas dixit: Nisi videro, & tertiore & mittam manum meam in loca clavorum, non credam. Nunc videte, ad non Christum detestatur curiositatem, cum ut illam pelletur de corde Thomae eum invitavit ad vulvea sancta renovanda. Perinde ac dixisset, ut tua curiositas videat, & languendo cesseret, contentor ut has plagas renovares: Insuper digitum tuum huc, mitte manum tuam in latus meum. Audiamus S. Chrysol. Cur Thomas vestigia fidei sic requirit? cur tam pie passionem tam digne discutit? arguit enim cur ea vulnera que manus inficit impia, de vota, dextera sic respicit: cur latus, quod impii militis lancea patefecit, referere manus mittitur obloquentis? cur dolorem periculis furoribus irrogatis, famulantis curiositas renovat immota? & quidem doctissimi scriptor doctissimus Chrysol. confirmans ait: Ecce ubi curiositate in sollicitudinem, & resculptorem vulnera a torribus in passione Christo inspicit: plane committit curiositas, mysteria Christiana turbat, requiritur vestigia fidei resuleas manuum plagas, resoluens lateris vulnera, re vocans de se tororum immittes dolores. Quid detersus curiositate? qua Christiana fides iniquas sacramenta? Quis crederet a curiositate violari fidem Dei.

14. Et cur creditis, Christum noluisse numero suorum discipulorum ascribi illum, qui non votis carnis discipulis aggregari petiit: Magister sequor te quocumque ieris: cur repulit eum dicens: Vulpes feras habent, & vulvres caeli nidus, filius autem hominis non habet ubi reclinet caput suum? si aliud Christus non intendit, quam sui sequacium numerum augere, cur hunc abegit, qui in hujus societate vivere, & mori voluit: mille responsiones adducunt S. Patres D. Petrus Chrysol. Describit non accedit, qui pernitenti dominum incantat sequi, sed omnia posse, quia promittit: dixisset cautius: sequar te quocumque ieris. S. P. August. intelligitur miraculo motu propter inanem jactantiam eius, qui voluisse, S. Dionys. Cart. Litteratus fuit, cooperavit multis infirmis sanantem a Christo acquiritur in laudando ipsum ad sanationem illorum, sicque vulvres percutiens multam a sanatis colligere: id est, concitavit beatus Simon de Cassia. Aliquid iste sermone temporalis evolumentis sperabat ex Christo,

aut dolo iste prostravit: propterea huiusmodi responsionem accipit, non quod sequeretur, sed quia Christo nihil aderat commodi temporalis. Angelicus Doctor a Christo eum rejectum putat, quia curiosus fuit, non solum cupiebat videre miracula, quae Christus parabat, sed & a Christo suum servitium potestate facienda: miracula remunerandum sperabat; Sed Filius Dei, eius curiositatem deprehendens illum abegit, ac si dixisset: servitium abhorreo, nec curiosus pati possum, aliquid quare magistrum, ego te non volo. Ex mala inquit Angelicus, intentione volebat eum sequi, quia audiebat signum fuisse factum, volebat sequi, ut faceret signa.

14. Locutionibus adeo fuit exosa curiositas, ut ad illam extirpandam fancierint, ut nova referent multa aliqua puniretur. Lex Plutarcho teste revera celebranda: Laudanda Loventium lex, que si quis peregre reverteretur rogasset, nunquid novit: eum multa assiduebat. Si haec lex a Christianis observaretur: non essent tot curiosi. Et quis N. hanc fecerit, non abominetur? videte aliquos toto die feriantes in plateis, vel terentes scana in tabernis, vel circumstantes, ut audiant nova quae Roma ex Hispania, Gallia, Germania venerunt, quam non melius facerent, si, quid agatur in propria domo, scire contententur: ego tales temporis prodigos, otiosos, mendaces, sictores appello. Ecce sane si tantum tempus bono animae impederent, quantum perdunt in his curiositatibus vanis, id utile ipsis foret, per duas horas, attenti audient novellas mendacis farras, nec illis molestum est tanto tempore stare, sed si per quadrantem horae debeant interesse mille, afficiuntur tadio, murmurant, de oratione & patientiam perdunt. Quantum esset melius, ut tales tempus non curiositatibus similibus, sed domesticis negotiis impenderent? Philosophus illum, qui domo exiens conspiciat illumbebat, rediens vero deponerebat, objurgavit, quia a contrario egrediens illa domi relinquere, ne foris ad facta aliorum attenderet, reverterens vero illa usurpare, ut res domesticas curaret, debebat, docere voluit, homines in observandis actibus proximi oculos habere lineos, esse aequilas, & Argos, ad suas vero actiones esse talpas. Ideo tales interrogavit Plutarch. Cur homo tu alienis malis perspicaces habes oculos, in tuis cecutus, inverre cognoscens studium, & ista curiositatem ab externis transfer ad ea, quae sunt intra te.

15. Quae vos annales vestrae vitae erroribus repletos, historias vestrae familiae percurrere, & illas miseris plenas reperietis. Curiosos oculos tem-

B. Sim. de Cas. l. 9. c. 16. f. 502.

D. Tho. in c. 8. Mat. f. 6. col. 4. l. K.

Plut. de curios.

Carol. Sigon. l. 2. c. 3. de panis.

Plut. de curiosit. l. 2. l. D. n. 415.

per apertos habet, ut videat quid agant vicini, sed caecus est, ut attendat quid agant filii, *Incuria sui curiosum in alios facit*, dicebat S. Bernardus. Et dum curiosi conveniunt, nullus est cuius vitam & mores non examinent. Et quod peius est, ad infortunia miserorum exhilarantur, & ad prosperitatem fortunatorum contristantur, si obviant amico, vice salutationis, quid habeat novi querunt, si respondeat se nil nescire, repli- cant, vidi non neminem in foro discurrentem cum exteris, absque dubio aliqua nova habebat. Audi vi bella jam incipere, talem Principem conscribere milites, verbo, novellis vivunt, novis nutiantur, & pascuntur.

Cur non estis potius curiosi, ut sciatis in quo statu sit anima vestra. Num in statu salutis vel perditionis, vel quam actionem meritoriam, gratam, vel magis, vel minus gratam praestare possitis? de hac sancta, & laudabili curiositate nec vos cogitare credo. Quantum illa vobis noceat, tantum haec vobis proderit. Et si hucusque in hoc detestabili defectu fuistis rei, deinceps vos emendate, & quiesco.

ALTERA PARS.

Acceptis autem omnes timor.

16. **P**opulus curiosus tam rarum prodigium re-
suscitat filii viduae videas, timere incipis,
forsan quia curiositas tandem in miseriam migrat,
esto per divinum privilegium haec turbis non e-
veniet. Hanc veritatem Poetae docent. Ulysses
ut per longum tempus fluctibus per mare a-
gitatus fuit, tandem ad aulam Aëoli Regis ven-
torum appulit. Humaniter ab eo exceptus fuit, &
per aliquot dies in aula tractatus, Ulyssi valedi-
centi Rex in sacco ventos conclusos dono dedit,
ne undas maris turbarent, & ille feliciter cursum
itineris absolveret. Ulysses saccum accepit, &
& in loco sequestro navis recondidit. Illo dor-
miente socios curiositas incessit, videndi, quid
in sacco esset, cum enim esset muscus Regis, nil
nisi tarsi, & pretiosi illo contineri censebant. Sa-
cum invenerunt, curiosè aperuerunt, mare tur-
barunt, undas fluctus inverterunt, & ita navem
conculserunt, ut milles in periculo submersio-
nis essent. Timebat Ulysses, atrepidabant navi-
gantes, & nisi fuissent nauaræ, & naucleri ex-
peres, omnes fuissent submersi, & jure causam cu-
riositati attribuere potuissent.

17. Quid dicemus de Actæone? hic juvenis

venationi valde deditus erat, & dum quadam
vice canibus conseqere tur feras, prope fontem
aliquem venit, in quo Diana cum aliis Deabus
per ritatem se lavare solebat. Actæonem in-
valuit curiositas eam videndi, & inter fontes, ac
que dumeta absconditus ne videretur, Dea se
lavantes observavit, ejus male contigit, ut à
Diana videretur, quæ indignata in certum eam
mutavit. Canes ut eam viderunt, feramque
putarent, ejus jugulum petierunt, & ungibus
discerpente occiderunt, hic fructus fuit lux cu-
riositatis. Hæc sunt fabulæ N, quas fluxerat
Poetae, ut docerent homines curiositatem velut
causam plurimum infortuniorum fugere.

18. A fabulis ad historias transfegimus. Anis-
oteles, dum satis facturus curiositatis motus maris
Euripi in vestigare non posset, in illud se precipi-
tatem dedit, Similiter Phium se precipitavit in
voragine montis Vesuvii historia referunt. *Thales*
Thales ille Milesius media nocte in platea, capi-
te erecto, oculis fixis, mente composita caelum
serenum contemplabatur, ut ex curiositate sci-
ter dispositionem Planetarum, motum sphaera-
rum, numerum stellarum, velocem cursum spi-
ritu mobilis ab Oriente in Occidentem, motus
inferiorum orbium ab Occidente in Orientem,
conjunctionem Planetarum, eorum oppositio-
nem, an se respicerent peritiam scilicet an
quadratum, an in puncto summo ascensus, vel
imo descensus, an versus Septentrionem vel
Australium. Considerabat in firmam faciem Zi-
diaci, lineam eclipticam, per quam continuo
ambulat Sol. Observabat duos tropicos, duo æ-
quinoctia, constellationes, quæ sunt in polo Bo-
reali, velut Ursam majorem, & minorem, Ab-
diomedem, coronam Ariadnae, Bootem, Biscu-
cum, canes Sirei & Phocionis, mirabatur signa
Australia, nempe libram, scorpionem, navem
Argi, &c. Et dum his curiositatibus intentus
inopinato movens gressus in fossam incidit, cum
aliquo suo damno. Hinc ab ancilla doctus,
& reprehensus fuit: Bene apparet, & Thales, te
cerebrum alio delinasse, curiosus spectas caelum,
nec vides pericula, quæ tibi in terra immincent.
Thalesi sunt tales similes, qui curiosi alienas a-
ctiones observant, esto longe absint, nec vident
propriis, quæ domi contingunt, hinc contig-
git, ut in foveam adverstatis, & miseriam ca-
dant.

19. David tantus sanctus, & Rex in gubernando adeo prudens, ac in observatione præcep-
torum divinatorum tam accuratus, quid quæso